

زمینه‌های شکل‌گیری تفکر اجتماعی در تمدن اسلامی

۱۲ آبان ۱۳۹۳ ساعت ۲۱:۲۸

تاریخ‌نگاری در نزد مسلمانان، روش‌های تحقیق متفکران مسلمان و بررسی فرهنگی آنان (سفرنامه‌ها و مطالعات فرهنگی) از جمله آن طرق هستند. اندیشه‌های اجتماعی ابونصر فارابی و ابوریحان بیرونی و امام محمد غزالی و ابن خلدون نیز، که نماینده متفکران مسلمان در حوزه اندیشه اجتماعی‌اند، در این کتاب نقد و تفسیر شده است.

تاریخ تفکر اجتماعی در اسلام و اندیشه اجتماعی متفکران مسلمان، دو مقوله‌ای است که با تحقیق در آنها می‌توان نظام فکری امت اسلامی را در دو سطح «جامعه» و «نخبگان» تصویر کرد. با آنکه زمینه پیدایش تفکر جامعه‌شناختی در سرزمین‌های اسلامی پیش از سرزمین غرب فراهم بوده است، اما اندیشه اجتماعی در اسلام کمتر به صورت نظاممند مطرح شده است.

کتاب «اندیشه اجتماعی متفکران مسلمان (از فارابی تا ابن خلدون)» با هدف رفع این نقص تالیف شده و مولف در آن کوشیده است تا مبانی و اصول اندیشه متفکران مسلمان را از چند طریق و از دل آثار به جامانده از آن متفکران نظام دهد.

تاریخ‌نگاری در نزد مسلمانان، روش‌های تحقیق متفکران مسلمان و بررسی فرهنگی آنان (سفرنامه‌ها و مطالعات فرهنگی) از جمله آن طرق هستند. اندیشه‌های اجتماعی ابونصر فارابی و ابوریحان بیرونی و امام محمد غزالی و ابن خلدون نیز، که نماینده متفکران مسلمان در حوزه اندیشه اجتماعی‌اند، در این کتاب نقد و تفسیر شده است.

دو عنوان «تاریخ تفکر اجتماعی در اسلام» و «اندیشه اجتماعی متفکران مسلمان» در سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی جزو واحدهای درسی دوره‌های لیسانس و فوق‌لیسانس رشته علوم اجتماعی قرار گرفته است. در نخستین گام این سوال مطرح می‌شود که آیا این عناوین درسی به اعتبار خاص اجتماعی و در چارچوب یافتن مناسب‌ترین راه حل‌ها برای مسائل اجتماعی کشورمان موضوعیت دارند؟ و اینکه بدون ملاحظه شرایط خاص پس از انقلاب اسلامی در ایران، همچنان به لحاظ نظری و علمی جایگاهی برای این مباحث وجود داشته است؟

کتاب حاضر در جهت پاسخگویی به دو سوال فوق تنظیم شده است. ابتدا در این کتاب سعی شده است، ضرورت‌های پرداختن به این موضوع و دیدگاه‌های مطرح در این زمینه بیان شوند؛ و سپس ضعف و قوت‌ها و تنگناهای موجود در اندیشه متفکران مسلمان مورد بررسی قرار گیرند. در ادامه اصول، ویژگی‌ها و مشخصات اندیشه اجتماعی مسلمانان ارائه شده و در پایان آراء و نظریات

بعضی از متفکران مسلمان در دوره گذشته از قبیل فارابی، بیرونی، مسعودی، ابن بطوطه، غزالی طوسی و ابن خلدون بیان شده است.

کتاب «اندیشه اجتماعی متفکران مسلمان» در ۱۰ فصل تدوین شده است که عبارتند از: ضرورت طرح اندیشه اجتماعی مسلمانان، زمینه‌های شکل‌گیری تفکر اجتماعی در تمدن اسلامی، مبانی و اصول اندیشه متفکران مسلمان، تاریخ‌نگاری در نزد مسلمانان، روش‌های تحقیق متفکران مسلمان، بررسی‌های فرهنگی متفکران مسلمان، اندیشه اجتماعی ابونصر فارابی، اندیشه اجتماعی ابوریحان بیرونی، اندیشه اجتماعی امام محمد غزالی و اندیشه اجتماعی ابن خلدون.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetariikh.com/news/۲۰۲۸۱/اسلامی-تمدن-اجتماعی-تفکر-گیر-شکل-های-زمینه/>